

ผลของการประชุมครอบครัวผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย โรงพยาบาลกำแพงเพชร

คำสำคัญ : การประชุมครอบครัว ผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย

สรุปผลงานโดยย่อ : การประชุมครอบครัวผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย ที่มีที่สมาชิกมีความเห็นขัดแย้ง ในการเลือกแนวทางการรักษา มีภาวะซึมเศร้า หรือมีความวิตกกังวลสูง การให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ตรงกัน สมาชิกในครอบครัวได้รับฟังความคิดเห็นของแต่ละคน ทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้ดูแลหลัก และสมาชิกในครอบครัว สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการรักษาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดปัญหาความขัดแย้ง ส่งผลให้ ผู้ป่วยได้เสียชีวิตอย่างสงบสุข

ชื่อและที่อยู่ขององค์กร : กลุ่มการพยาบาล/ทีมพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

สมาชิกทีม : น.ส.บุญกฐิน ธรรมจารีสวัสดิ์ นายแพทย์ปฏิบัติการ ประธาน Service plan Palliative Care

น.ส.กฤษฎา มั่นเขตกิจ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ เลขานุการและคณะกรรมการดำเนินงาน

คณะกรรมการดำเนินงาน :

1. นางพิมพ์ลอย เกษมสุข	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
2. นางเรืองศรี สุขทรัพย์	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางเพชรรัชต์ ปั้นจันทร์	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นางสาวกษมา กุลทองคำ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
5. นางสาวรุ่งฟ้า จันทร์คณาสุข	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
6. นางเรื่อนเพชร บ่อน้อย	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
7. นางสาวกาญจนา ยอดสุทธิ	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
8. นางสาวเบญจรัตน์ นุปผารัตน์	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
9. นางสาวปาริชาติ ชื่นกล้า	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
10. นางสาวพนาวรรณ มากมีง	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
11. นางวัลภา อินแนม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
12. นางสาวจุฑารัตน์ พูลทรัพย์	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
13. นางพิมพ์ ศรีเมือง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
14. นางขวัญฟ้า ศรีทับทิม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
15. นางจันทนา มงคลพร	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
16. นางนพวรรณ ศรีงาม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
17. นางเกษศรีรินทร์ ยิ้มเปรม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
18. นางรัชณี ทองวัง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
19. นายณัฐวุฒิ สูดแก้ว	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
20. นางสาวอารีย์ อธิษนากร	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

เป้าหมาย : เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้อย่างสงบสุข โดย

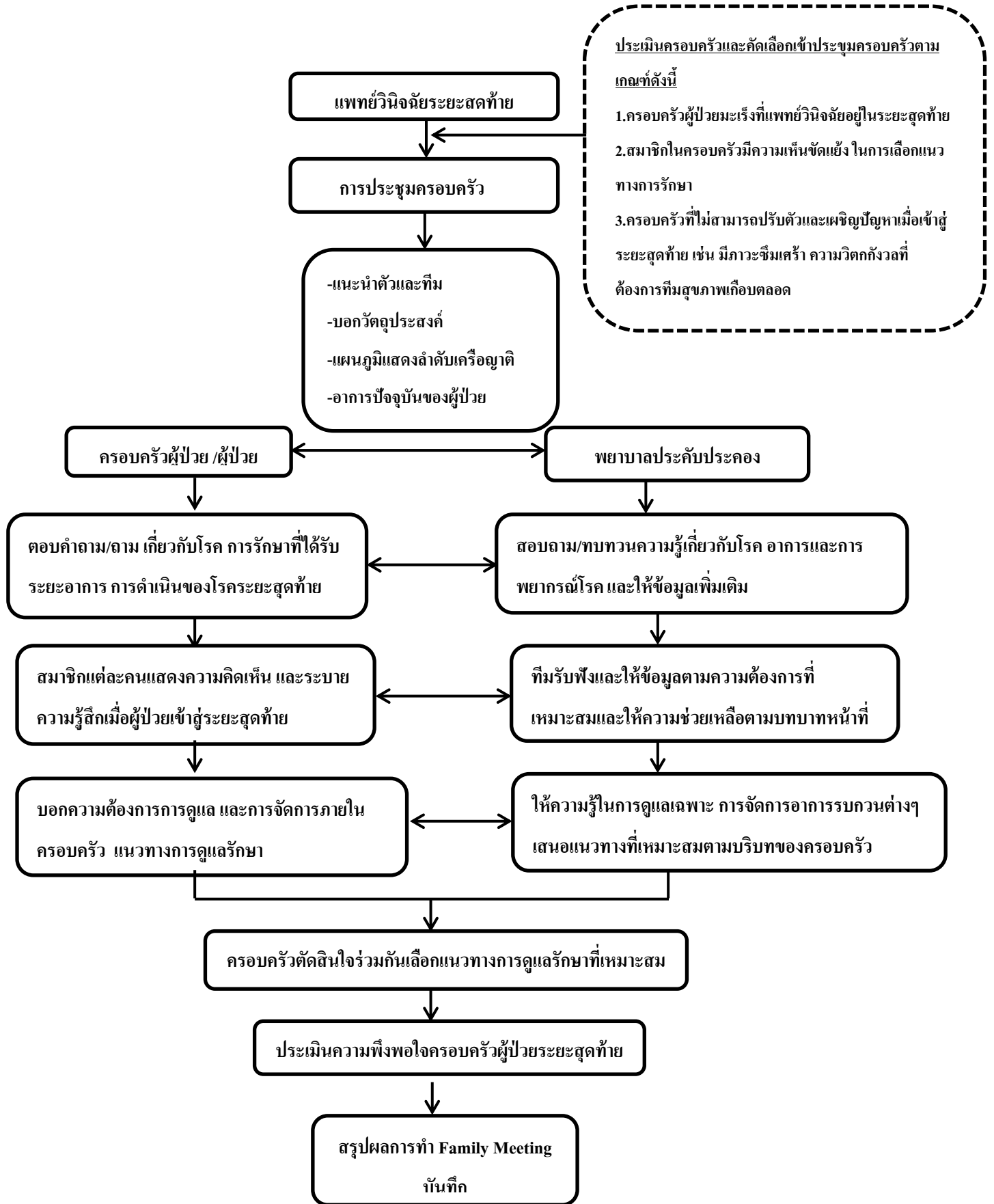
เป้าหมาย	ตัวชี้วัดผลการเปลี่ยนแปลง
1. ผู้ป่วยได้รับการบรรเทาความเจ็บปวด	ร้อยละของผู้ป่วยมีระดับความเจ็บปวดลดลงก่อนจำหน่าย
2. ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวเข้าใจและยอมรับการเสียชีวิตตามตามธรรมชาติ	ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวที่เลือกตัดสินใจไม่ได้ที่ช่วยเหลือหายใจ
3. ผู้ป่วยได้เสียชีวิตในสถานที่ที่ตัดสินใจเลือก และมีญาติที่ผูกพันอยู่ใกล้ชิด	ร้อยละของผู้ป่วยเสียชีวิต ณ สถานที่ ที่ตัดสินใจเลือกและมีญาติที่ผูกพันอยู่ใกล้ชิด
4. ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวเกิดความพึงพอใจ	ร้อยละของผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวที่มีความพึงพอใจต่อการประชุมครอบครัวในระดับมาก

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :

โรคมะเร็งเป็นโรคร้ายและเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของกระทรวงสาธารณสุขไทย เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 รองลงมาคือ อุบัติเหตุ และโรคหัวใจ ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลล่าสุดจากกระทรวงสาธารณสุข พบว่าคนไทยเสียชีวิตจากโรคมะเร็งประมาณ 60,000 คนต่อปี หรือเฉลี่ยชั่วโมงละเกือบ 7 ราย การเสียชีวิตในผู้ป่วยมะเร็งมักไม่ได้เป็นแบบเฉียบพลัน จะมีการดำเนินของโรคค่อยๆ เข้าสู่ระยะลุกลามไปจนถึงระยะสุดท้าย ซึ่งเป็นระยะที่ผู้ป่วยไม่สามารถรักษาให้หายได้ตามมาตรฐานทางการแพทย์ในปัจจุบัน และมีข้อบ่งชี้ว่าจะเสียชีวิตในระยะเวลาไม่นานนัก คือระยะเวลาเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน ในระยะนี้ผู้ป่วยจะมีอาการรบกวนต่างๆ เป็นผลทำให้เกิดอาการไม่สุขสบาย และได้รับความทุกข์ทรมาน เป้าหมายในการดูแลจึงเป็นไปเพื่อบรรเทาอาการไม่สุขสบายต่างๆ และมุ่งให้ผู้ป่วยจากไปอย่างสงบ สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

สถานการณ์ผู้ป่วยโรคมะเร็งโรงพยาบาลกำแพงเพชรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2557-2559 อัตราผู้ป่วยมะเร็ง 244.35, 255.94 ,312.84 ต่อแสนประชากร และจากการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559-เดือนมิถุนายน 2560 มีผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการวินิจฉัยในระยะสุดท้าย 200 ราย ผู้ป่วยและครอบครัวต้องเผชิญกับภาวะดังกล่าวด้วยความยากลำบาก ครอบครัวของผู้ป่วยนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลและมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยลดความทุกข์ทรมานต่างๆ จากการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายพบว่า การตัดสินใจของผู้ดูแลหลักไม่สามารถทำได้โดยลำพัง เนื่องจากครอบครัวไทยเป็นครอบครัวขยาย ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจบางครั้งไม่ได้อยู่ดูแล ไม่ได้รับข้อมูลจากทีมสุขภาพโดยตรงและไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดความเห็นขัดแย้งในครอบครัว ทีมสุขภาพไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและครอบครัวไปในทิศทางเดียวกันได้ การจัดประชุมครอบครัวจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสซักถามหรือชี้แจงข้อสงสัยเกี่ยวกับการดูแล ตลอดจนวางแผนหรือตัดสินใจเรื่องการรักษาร่วมกัน

กิจกรรมการพัฒนา : แนวทางการประชุมครอบครัว

ประเมินครอบครัวและคัดเลือกเข้าประชุมครอบครัวตามเกณฑ์ดังนี้

1. ครอบครัวผู้ป่วยมะเร็งที่แพทย์วินิจฉัยอยู่ในระยะสุดท้าย
2. สมาชิกในครอบครัวมีความเห็นขัดแย้ง ในการเลือกแนวทางการรักษา
3. ครอบครัวที่ไม่สามารถปรับตัวและเผชิญปัญหาเมื่อเข้าสู่ระยะสุดท้าย เช่น มีภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวลที่ต้องการทีมสุขภาพเกือบตลอด

การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง : จากจำนวนผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการวินิจฉัยในระยะสุดท้าย 200 ราย มีครอบครัวผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายที่สมาชิกมีความเห็นขัดแย้ง ในการเลือกแนวทางการรักษา มีภาวะซึมเศร้า หรือมีความวิตกกังวลสูงจำนวน 56 ครอบครัว เป็นผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวดจำนวน 42 ราย ได้รับการบรรเทาอาการเจ็บปวด จนมีระดับความเจ็บปวดลดลงก่อนจำหน่ายจำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.62 ภายหลังจากสมาชิกในครอบครัวและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนจากทีมสุขภาพ ครอบครัวสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการรักษาโดยไม่ร้องขอให้ใส่ท่อช่วยหายใจจำนวน 52 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 92.86 โดยครอบครัวที่เหลือ 4 ครอบครัว เป็นครอบครัวที่ผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจเดิมและยังคงประสงค์ให้ใส่ต่อไป ผู้ป่วยเสียชีวิต ณ สถานที่ ที่ตัดสินใจเลือกและมีญาติที่ผูกพันอยู่ใกล้ชิดจำนวน 56 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวดจำนวน 42 ราย มีระดับความเจ็บปวดลดลงก่อนจำหน่าย 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.62 ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวที่มีความพึงพอใจต่อการประชุมครอบครัวในระดับมากจำนวน 56 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของการเลือกแนวทางการรักษาของครอบครัว

การเลือกแนวทางการรักษาของครอบครัว	n	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ผู้ป่วยมีระดับความเจ็บปวดลดลงก่อนจำหน่าย	42	41	97.62
ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวที่เลือกตัดสินใจไม่ใส่ท่อช่วยหายใจ	56	52	92.86
ผู้ป่วยเสียชีวิต ณ สถานที่ ที่ตัดสินใจเลือกและมีญาติที่ผูกพันอยู่ใกล้ชิด	56	56	100
ผู้ป่วยและ/หรือครอบครัวที่มีความพึงพอใจต่อการประชุมครอบครัวในระดับมาก	56	56	100

บทเรียนที่ได้รับ :

- จากการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายที่ได้ประชุมครอบครัวตามแนวทางการประชุมครอบครัว ทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้ดูแลหลักและสมาชิกในครอบครัวได้รับข้อมูลที่ตรงกัน สมาชิกในครอบครัวได้รับฟังความคิดเห็นของแต่ละคน เข้าใจเหตุผลของแต่ละคน ลดปัญหาความขัดแย้ง และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการรักษาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้บางครั้งสมาชิกในครอบครัวไม่สะดวกมาพร้อมกัน หากได้รับการวางแผนล่วงหน้า ก็สามารถนัดมาได้มากที่สุดเท่าที่ครอบครัวจะสะดวกมาได้

- สมรรถนะของพยาบาลระดับประคองในการนำประชุมครอบครัวต้องมีทักษะในการให้
ข้อมูลการสื่อสาร และทักษะการบอกข่าวร้าย มีสติ สามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็นปัญหา แก้ไข
สถานการณ์ต่างๆขณะประชุมครอบครัวได้ สิ่งสำคัญต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้

การติดต่อกับทีมงาน

ชื่อผู้ประสานงาน : นางสาวจรรย์ รอดเกษม โทร.08-9960-5864 E-mail :qo_kpp@hotmail.com

ชื่อองค์กร : โรงพยาบาลกำแพงเพชร 428 ถ.ราชดำเนิน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000